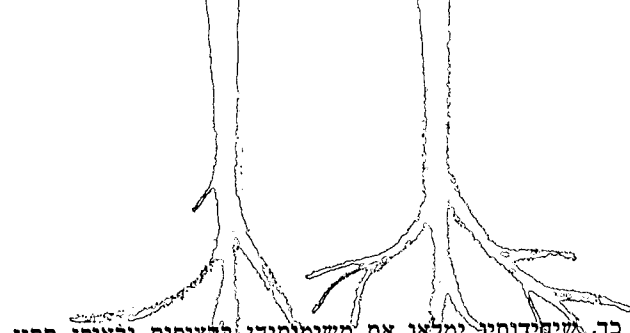

ממה ינוק

חינוך הקצין?

אל"ח מ. פעיל

כך שיחידותיו ימלאו את משימותיהן בהצפות ובאופן תקין, בלי שיופחו על-ידי שיבושים ארעיים או ממושכים. נוכל איפוא לקבוע, כי הארגון הצבאי חייב להיות הרבה יותר משוכלל מהמכונה. עליו להמשיך במשימותיו גם בתנאים בהם המכונה חדרה לפעול. אפשר אפילו לומר, כי איכותו של המנגנון הארגוני הצבאי נמדדת קודם כל, ביכולתו להמשיך ולכפות את רצונו על האויב אף בתנאים של שיבושים ארגוניים שנגרמו על-ידי הלחימה! הסיכוי היחיד שהארגון הצבאי ימשיך לפעול גם אם יחולו בו שיבושים "מכניים" במקור האנרגיה (היזמה) המרכזי, או במרכז הניהוג והבקרה או במערכת התמסורות, הוא שיימצאו בו מרכזי אנרגיה (יזמה) ניהוג, שליטה ובקרה משניים לכל, "אורך" שלשלת הפיקוד. כדי להבטיח ש"קצר" או "ניתוק" לא יגרמו לעצירת המערכת, חייב כל מפקד בכל רמה בשלשלת הפיקוד להיות מרכז משני, שסמכויותיו נובעות מטיב האחריות והמשימה המוטלות עליו. כשהמערכת הארגונית הצבאית פועלת כתקנה, לרוב בימי רגיעה ובעתות שלום, פועלים המרכזים המשניים רק על פי הוראותיו של המרכז הראשי (או המרכזים העיקריים). לכן רבה הנטיה בעת שלום לזלזל בחיוניותם של המרכזים המשניים ו"לדכאם". ישנם רבים המצליחים בכך, באשר הטרחה בעניין זה קלה, ואף שכרה המיידי בצדה, כי היא יוצרת כלפי חוץ תמונה מבריקה וחלקה של מכונת ארגון צבאית משומנת ומשוכללת, הפועלת על פי רצון ברזל מרכזי אחד כל העת...

אולם הארגון הצבאי נועד למלא משימותיו לעת קרב, ושם חזקה על הריכוזיות שתשתבש. אזי, ברגעי הקרב והמערכה הקשים, חייבים המרכזים המשניים לפעול, כי הם הערובה

רבים מדמים את הארגון הצבאי למכונה משוכללת ומשומנת, או למפעל תעשייה שהוא בבחינת "דבר על אופניו", שהכל פועל בו כתיקונו בכל רגע. דימוי זה, אף שיש בו מידה מסוימת של אמת, אינו כה מדויק. יש ונדמה, כי משתמעת ממנו גירסה אירגונית-חינוכית, השואפת שהצבא אמנם יהיה מעין רובוט-מכונה... במה, אם כן, שונה הארגון הצבאי מהמנגנון המכני של התעשייה המודרנית? כל אחד יודע, כי מכונה צריכה מקור אנרגיה שיוזן אותה ומנגנון ניהוג ובקרה אנושי-אוטומטי מרכזי, שינחה אותה למען תגשים את משימתה היעודה. אם יופסק מקור האנרגיה — תשותק המכונה. אם ישובש או ישותק מנגנון הניהוג והבקרה המרכזי — תפסיק לפעול או תמשיך, אך ללא תכלית. אם יישבר או יתקלקל חלק מחלקי המערכת המורכבת של המכונה, יש סכנה שתופסק השלשלת המכנית-טכנית, ותופסק פעולת המכונה — או תופנה לכיוון שאינו תואם את משימתה. האם יכול הארגון הצבאי להרשות לעצמו את "התענוג" להשתבש בשיבושים הדומים לאלה שמנינו לעיל במנגנון המכני? הארגון הצבאי נועד למלא את משימותיו במלחמה, במערכה ובקרב, תחת אש האויב, על פגיעותיה הממשיות ואימתה הפסיכולוגית. מצב עניינים זה עלול לגרום תקלות ופגיעות במקורות האנרגיה המרכזיים (מוקדי היזמה), במרכזי הניהוג, השליטה והבקרה וגם בחלקים רבים של מערכת הקשר והתמסורת. על אף שיבושים אפשריים (ואולי אף ודאיים), שיחולו בעת לחימה במנגנון הארגון הצבאי, חייב הצבא לבנות את עצמו

היחידה שתוגשם המשימה, למרות אימת הקרב ושיבושי השליטה.

טיבם ואיכותם של מרכזי המשנה (מפקדי המשנה) בשעת מבחן תחת אש ייקבעו מן הרגע, בו מתחילים לחנכם ולטפחם כמפקדים ברמה הנמוכה ביותר — כ"מש"קים וכקצינים צעירים...

הוא אומר, שאנו עוסקים בטיפוח ובחינוך „סוסים אבירים“ לעתות קרב... זה האתגר האמיתי.

מנהיגים שיוכלו להיות מרכזי משנה, אשר יהיו ל„סוסים אבירים“ בקרב, אפשר לגדל רק בחממות של אימון, של פיתוח מחשבה, של הקניית תודעת המשימה כערך עליון של חינוך לכבוד האדם, של הבנת היעוד.

קיימת סכנה, כי מפקדים צעירים מעין אלה ינסו בתחילת עבודתם לשבש את הארגון הצבאי. חובת המפקדים הממונים להכניסם בעול העבודה והחיים היום-יומיים, בלי לשבור את יכולתם להיעשות מרכזי יזמה, ניהוג ובקרה משניים בעת הצורך.

מגבלותיהם של ה„סוסים האבירים“ בימי הרגיעה והשגרה, עד שייכנסו ל„עול המצוות“, אינן כה חמורות כמגבלותיהן של אותן „סוסות של מנדלי מוכר ספרים“, המתנהגות על-פי כללי הנימוס והשגרה ואינן יכולות להיעשות למרכזי יזמה, ניהוג ובקרה משניים בעת צרה.

נשאלת השאלה, אם לא ניתן ליצור קצין צעיר „סינתטי“, אשר יצא מלפנינו כשהוא גם „סוס אביר“ נועז ובעל מחשבה מעמיקה וגם יצור שקט, מנומס ושגרתני בעת רגיעה.

חייבים לשאוף אל שביל הזהב, אל דמות הקצין המשולב. אבל שביל זה נסתר הוא יותר מאשר גלוי, וההליכה דרכו רבת מהמורות. כל המופקד לחנך מפקדים חייב להחליט, לאן מותר לו לסטות, אם אינו מצליח למצוא את הסינתזה. הסכנה העיקרית האורבת לנו היא שגרת היום-יום, בה נבחן כל מפקד צעיר מייד בראשית עבודתו. לכן, כל אלה הרודי פים אחר הצלחות שטחיות ומיידיות יעדיפו את הסטיה לכיוון הבינוניות הצרופה, משמע: אילוץ בקטנות ולא חינוך שורשי.

רק אלה, שיש בהם התבונה והאומץ להשקיע את משאביהם כדי לקטוף את הפרי בעתיד הרחוק יותר — רק אלה יטפחו ויחנכו „סוסים אבירים“. זאת על אף טרחח הריסון שיצטרכו להשקיע ב„סוסים“ — הם המפקדים בעתיד.

